

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัยเรื่อง " การศึกษาการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา ตามนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2536-2539" ครอบคลุมสาระสำคัญต่าง ๆ คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา ตามนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2536-2539 ในด้านแนวทางปฏิบัติ ได้แก่ ประเภทของโครงการ วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน งบประมาณ การติดตามและประเมินผล
2. เพื่อศึกษาการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา ตามนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2536-2539 ในด้านการดำเนินงานของโรงเรียน ได้แก่ การนำแผนไปปฏิบัติ ปัญหาและข้อเสนอแนะ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อการวิจัย
ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อการวิจัยจากหนังสือ วารสาร เอกสาร แผนงานโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ตลอดจนนักศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย
2. ตัวอย่างประชากร
ตัวอย่างประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบโครงการ

จำนวน กลุ่มละ 42 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 84 คน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 42 โรงเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบศึกษาเอกสาร ใช้ในการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านแนวทางปฏิบัติ ได้แก่ ประเภทของโครงการ วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน งบประมาณ การติดตามและประเมินผล

3.2 แบบสัมภาษณ์ ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการ เกี่ยวกับการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านการดำเนินงานของโรงเรียน ได้แก่ การนำแผนไปปฏิบัติ ปัญหาและข้อเสนอแนะ

3.3 แบบสังเกต ใช้ในการสังเกตกิจกรรมที่โรงเรียนจัด ตามลักษณะการดำเนินงานของการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต 2 โครงการ คือ โครงการสาธิตฐาน และโครงการอนุรักษ์ส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นโครงการหลักที่สำคัญของการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา ตามนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2536-2539

สำหรับเครื่องมือทั้ง 3 ฉบับ ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ความยากของสำนวนภาษา ความครอบคลุมเนื้อหา และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นจึงนำไปทดลองใช้ (Try out) โดยนำแบบศึกษาเอกสารไปศึกษากับเอกสารแผนงานโครงการของโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 2 คน และครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 2 คน และนำแบบสังเกตไปสังเกตกิจกรรมที่โรงเรียนจัด จำนวน 2 โรงเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือและปรับปรุงให้เป็นฉบับสมบูรณ์ต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นตัวอย่างประชากร โดยผู้วิจัยนำแบบศึกษาเอกสาร แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านแนวทางปฏิบัติ ได้แก่ ประเภทของโครงการ วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน งบประมาณ การติดตามและประเมินผล นำข้อมูลมาวิเคราะห์โครงการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

5.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการในโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านการดำเนินงานของโรงเรียน ได้แก่ การนำแผนไปปฏิบัติ ปัญหาและข้อเสนอแนะ นำข้อมูลมาวิเคราะห์โครงการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

5.3 ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตกิจกรรมที่โรงเรียนจัดตามลักษณะการดำเนินงานของจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา 2 โครงการ คือ โครงการสาธารณสุขุมูลฐาน และโครงการอนุรักษ์ส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย นำข้อมูลมาวิเคราะห์โครงการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลจากการศึกษาเอกสารโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา ตามนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2536-2539 ในด้านแนวทางปฏิบัติ ได้แก่ ประเภทของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ การดำเนินงาน งบประมาณ การติดตามและประเมินผล

1.1 ประเภทของโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่จัดในโรงเรียนประถมศึกษาจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 36.42 ได้แก่ โครงการประเภทที่ 1 การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม รองลงมาคือ โครงการประเภทที่ 2 วิชาการ ร้อยละ 27.53

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ ได้พิจารณาตามประเภทของโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่จัดในโรงเรียนประถมศึกษานั้น ปรากฏว่า โครงการประเภทที่ 1 การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ร้อยละ 77.29 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนยึดมั่นในค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ โครงการประเภทที่ 2 วิชาการ จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 69.50 มีวัตถุประสงค์เพื่อเร่งพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา โครงการประเภทที่ 3 โภชนาการ จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 59.70 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้จัดทำโครงการอาหารกลางวัน

โครงการประเภทที่ 4 กิจกรรมเสริมหลักสูตร จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 98.90 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมแสดงความสามารถของนักเรียน โครงการประเภทที่ 5 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 72.94 มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดบริเวณโรงเรียนให้มีบรรยากาศส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และโครงการประเภทที่ 6 การส่งเสริมประชาธิปไตย จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 77.55 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้มีการเลือกตั้งสภานักเรียน ประธานนักเรียน โดยมีขั้นตอนเช่นเดียวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

1.3 การดำเนินงาน ได้พิจารณาตามประเภทของโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่จัดในโรงเรียนประถมศึกษานั้น ปรากฏว่า กิจกรรมที่ใช้ในการดำเนินงานของโครงการ จำนวนมากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมฝึกปฏิบัติ ซึ่งใช้ในการดำเนินงานของโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ประเภท ได้แก่ โครงการประเภทที่ 1 การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ร้อยละ 47.79 โครงการประเภทที่ 4 กิจกรรมเสริมหลักสูตร ร้อยละ 52.75 โครงการประเภทที่ 5 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ร้อยละ 95.29 และโครงการประเภทที่ 6 การส่งเสริมประชาธิปไตย ร้อยละ 83.67 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่ใช้ในการดำเนินงานของโครงการประเภทที่ 2 วิชาการ จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 41.25 ได้แก่ กิจกรรมการประกวดแข่งขัน และกิจกรรมที่ใช้ในการดำเนินงานของโครงการประเภทที่ 3 โภชนาการ จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 95.24 ได้แก่ การบริการ

1.4 งบประมาณที่ใช้ในการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 83.70 ได้แก่ เงินงบประมาณ ที่ได้จากสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร

1.5 การติดตามและประเมินผลของโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่จัดในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งโครงการทุกประเภทจำนวนมากที่สุด ไม่ใช่เครื่องมือประเมินผล แต่ได้ใช้วิธีตรวจสอบผลงานการปฏิบัติ

2. ผลการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา ตามนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2536-2539 ในด้านการดำเนินงานของโรงเรียน ได้แก่ การนำแผนไปปฏิบัติ ปัญหาและข้อเสนอแนะ

2.1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นเพศชายและเพศหญิงจำนวนใกล้เคียงกัน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในการทำงาน 25 ปีขึ้นไป ร้อยละ 57.14 สำหรับครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่เป็นหญิง ครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ในการทำงาน 21-25 ปี

2.2 การจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา ตามนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2536-2539

ในด้านการดำเนินงานของโรงเรียน ได้แก่ การนำแผนไปปฏิบัติ ปัญหาและข้อเสนอแนะ โดยกำหนดเนื้อหาของการนำแผนไปปฏิบัติ ปัญหาและข้อเสนอแนะ ออกเป็น 3 เรื่องตามลำดับ คือ การเตรียมการก่อนดำเนินงาน การดำเนินงาน และการประเมินผล

การเตรียมการก่อนดำเนินงานของการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการเตรียมบุคลากรสำหรับการดำเนินงานโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดประชุมสัมมนาคณะครูภายในโรงเรียน ส่วนครูผู้รับผิดชอบโครงการทั้งหมดจะได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ จากการที่ผู้บริหารโรงเรียนประชุมชี้แจง ด้านการเตรียมงบประมาณสำหรับดำเนินงานโครงการ ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมด นำงบประมาณมาจากสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ด้านการเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้จัดกิจกรรมตามโครงการ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่ ใช้วิธีการให้คณะครูภายในโรงเรียนร่วมกันสำรวจจัดหาและจัดทำสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ด้านการเตรียมสถานที่เพื่อใช้จัดกิจกรรมตามโครงการ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ใช้วิธีการปรับปรุงบริเวณสถานที่ของโรงเรียนเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมตามโครงการ และด้านการเตรียมเครื่องมือประเมินผลการดำเนินงานโครงการ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ใช้วิธีการให้ครูร่วมกันสร้างเครื่องมือประเมินผลของโรงเรียนขึ้นเอง สำหรับครูผู้รับผิดชอบโครงการทั้งหมด จะเป็นผู้กำหนดวิธีในการประเมินผล

การดำเนินงานของการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียน
ประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านแนวทางในการจัดกิจกรรมตามโครงการ
ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่ ยึดนโยบายการศึกษาของกรุงเทพ-
มหานคร ปี 2536-2539 ด้านวิธีการเลือกกิจกรรมตามโครงการ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่
พิจารณาจากกิจกรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ และด้านความสำคัญในการจัดกิจกรรมตาม
โครงการ ครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่เห็นว่า โรงเรียนให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรม
ด้านการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ด้านประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการจัด
กิจกรรมตามโครงการ ครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่เห็นว่า นักเรียนสามารถผสมผสาน
ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากโรงเรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมกับวัยและระดับ
การศึกษา สำหรับด้านการจัดสรรทรัพยากร (คน, เงิน, วัสดุ) ในการปฏิบัติงานตามโครงการ
ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ใช้วิธีการจัดสรรตามความจำเป็น ด้านการใช้ทรัพยากร (คน,
เงิน, วัสดุ) ในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่ ใช้
ทรัพยากรร่วมกันในบางโครงการ ด้านประสานงานให้บุคลากรปฏิบัติงานตามโครงการ
ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ใช้วิธีการจัดประชุมครูทั้งโรงเรียนเพื่อชี้แจง และเรื่องที่จะต้อง
ประสานงานในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมด และครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่
จะประสานงานในเรื่องงานหรือกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ ด้านการประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน
โครงการ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่ ใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ผ่าน
นักเรียนไปยังผู้ปกครอง และด้านการขยายกิจกรรมการดำเนินงานโครงการ ผู้บริหารโรงเรียน
ทั้งหมด ใช้วิธีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน

การประเมินผลของการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียน
ประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ได้แก่ ผู้ประเมินผลผลการดำเนินงาน ผู้บริหาร-
โรงเรียนทั้งหมด ให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ประเมินผลการดำเนินงาน ด้านวิธีการ-
ประเมินผลการดำเนินงานโครงการ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ และครูผู้รับผิดชอบโครงการ
ทั้งหมด ใช้วิธีการสังเกตการปฏิบัติงาน สำหรับช่วงเวลาในการประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียน
และครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่ จะประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน ด้านวิธีการ-
รายงานผลการดำเนินงานโครงการ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่
ใช้วิธีการให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการจัดทำรายงานผลในลักษณะ เอกสารสรุปผลการดำเนินงาน
ตามแบบรายงานผลที่โรงเรียนกำหนดขึ้น สำหรับช่วงเวลาในการรายงานผลการดำเนินงาน
โครงการ ครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่จะรายงานผลเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน

2.3 ปัญหาการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา ตามนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2536-2539 ได้แก่ ปัญหาการเตรียมการก่อนดำเนินงาน ปัญหาการดำเนินงาน และปัญหาการประเมินผล

ปัญหาการเตรียมการก่อนดำเนินงานของการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยปัญหาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ในด้านการเตรียมบุคลากรในการดำเนินงานโครงการ ปัญหาที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมตามโครงการ ด้านการเตรียมงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการ ปัญหาที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่พบ ได้แก่ งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ ด้านการเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้จัดกิจกรรมตามโครงการ ปัญหาที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ และครูผู้รับผิดชอบโครงการทั้งหมดพบ ได้แก่ งบประมาณในการจัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ ไม่เพียงพอ และด้านการเตรียมสถานที่เพื่อใช้จัดกิจกรรมตามโครงการ ปัญหาที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ พบ ได้แก่ อาคารสถานที่และพื้นที่ภายในโรงเรียนมีจำกัดไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรม สำหรับด้านการเตรียมเครื่องมือประเมินผลการดำเนินงานโครงการ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในด้าน ดังกล่าว

ปัญหาการดำเนินงานของการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยปัญหาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมตามโครงการ ปัญหาที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่พบ ได้แก่ ครูไม่เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมตามโครงการ และเห็นว่าเป็นการเพิ่มภาระและทำให้เสียเวลา ด้านการใช้ทรัพยากร (คน, เงิน, วัสดุ) ในด้านการปฏิบัติงานตามโครงการ ปัญหาที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่พบ ได้แก่ งบประมาณที่จะใช้ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอสำหรับในด้านการทำงานกับหน่วยงานอื่น ๆ และด้านการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในด้าน ดังกล่าว

ปัญหาการประเมินผลของการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยปัญหาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน และด้านการรายงานผลการดำเนินงาน ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในด้าน ดังกล่าว

3. ผลการศึกษาข้อมูลจากการสังเกตกิจกรรมที่โรงเรียนจัดตามลักษณะการดำเนินงานของการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต 2 โครงการ คือ โครงการสาธารณสุขมูลฐาน และโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปะและวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นโครงการหลักที่สำคัญของการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา ตามนโยบายการศึกษาของ กรุงเทพมหานคร ปี 2536-2539

3.1 การสังเกตการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องพยาบาล และโรงอาหาร ซึ่งส่วนใหญ่มีสภาพที่สะอาดและเป็นระเบียบ ห้องสุขา โรงเรียนส่วนใหญ่มีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน และน้ำที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นน้ำประปา และมีสภาพที่สะอาด สำหรับสนามของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นพื้นซีเมนต์หรือคอนกรีตผิวเรียบ และมีสภาพที่สะอาด

3.2 การสังเกตลักษณะการดำเนินงานของโครงการสาธารณสุขมูลฐาน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ในด้านโภชนาการ โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดจนให้ได้รับประทานอาหารกลางวัน ในด้านงานรักษาพยาบาลและการควบคุมโรคติดต่อ โรงเรียนส่วนใหญ่มีห้องพยาบาลหรือมุมพยาบาลพร้อมยาและเวชภัณฑ์สำหรับบริการแก่ครูและนักเรียน ในด้านสิ่งแวดล้อม โรงเรียนส่วนใหญ่มีการดูแลรักษาอาคารสถานที่ สนาม และบริเวณโรงเรียนให้ดูสะอาดลักษณะ และอยู่ในสภาพที่ปลอดภัยอยู่เสมอ ในด้านงานทันตสาธารณสุข โรงเรียนส่วนใหญ่ มีการัดเคื้อนให้นักเรียนเห็นโทษของลูกกวาดหรือขนมหวานที่ทำให้ฟันผุ และในด้านงานส่งเสริมสุขภาพจิต โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสร้างส่วนห้องหรือมุมนันทนาการเพื่อส่งเสริมบรรยากาศทางสุขภาพจิตให้แก่นักเรียน

3.3 การสังเกตลักษณะการดำเนินงานของโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปะและวัฒนธรรมไทย ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรม และการจัดป้าสนิเทศในวันสำคัญต่าง ๆ โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญของชาติ และพระมหากษัตริย์ ได้แก่ วันพ่อ วันแม่ วันออกกระทง วันขึ้นปีใหม่ และวันเด็ก ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนส่วนใหญ่ก็มีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญของศาสนา ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และวันออกพรรษา ด้านการจัดกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปะและวัฒนธรรมไทย โรงเรียนทุกโรงเรียนจัดให้มีการประกวดบทประพันธ์ ร้อยแก้ว ร้อยกรอง และมีการจัดประกวดการอ่านร้อยแก้ว ร้อยกรอง และทำนองเสนาะ และด้านการจัดนิทรรศการ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดนิทรรศการแสดงดนตรีและนาฏศิลป์ของนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านแนวทางปฏิบัติของการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา ตามนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2536-2539

1.1 ประเภทของโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่จัดในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนจัดโครงการประเภทด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจำนวนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของคณะผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ปี 2536-2539 (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2536) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครนั้น มุ่งเน้นให้เกิดความรู้คู่ความดีหรือความรู้คู่คุณธรรม เพราะเหตุว่าในปัจจุบันนี้ประเทศชาติต้องการคนที่มีความรู้และความดีมาเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าสืบไป โดยเฉพาะในเรื่องของความดีนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมของศาสนาเพราะศาสนาเป็นสิ่งที่เผยแพร่และเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของคนน้อมนำทำความดีเพื่อตนเองและผู้อื่นอย่างไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ความดีที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่ ความสะอาด รซน อุดม ประหยัด ซื่อสัตย์ เสียสละ กตัญญู รู้และปฏิบัติตามกติกาสังคม มุ่งเน้นจริยธรรมที่สามารถส่งเสริมให้เกิดขึ้นได้ โดยมีเป้าหมายเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในแนวทางที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนประถมศึกษาอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งกรุงเทพมหานครมีโครงการและแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนจัดกิจกรรม เพื่อเป็นการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้บรรลุเป้าหมายของนโยบายที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่ โครงการอนุรักษ์ส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย โครงการสร้างเสริมคุณธรรมและวินัยของนักเรียน โครงการเพื่ออนุรักษ์เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนพร ศิงเจริญ (2536) ที่พบว่า หลักการของการจัดกิจกรรมส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ยึดถือนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานครเป็นหลักในการจัดกิจกรรมมากที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่จัดในโรงเรียนประถมศึกษานั้น ผลการวิจัยพบว่า โครงการจำนวนมากที่สุดในแต่ละประเภทนั้น มีวัตถุประสงค์ของโครงการที่เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2536-2539 ที่ทางสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานครได้กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานครเป็นนโยบายที่มาจากคณะผู้บริหารกรุงเทพมหานคร ที่ได้วางแนวทางในการจัดการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมคุณลักษณะของนักเรียนในสังกัดให้เป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรม ดังนั้น โรงเรียนประถมศึกษาจึงได้

จัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อสนองตอบนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2538-2539 ดังจะเห็นได้จากวัตถุประสงค์ของโครงการด้านการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนยึดมั่นในค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต การประหยัด การมีระเบียบวินัย การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา และความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้พยายามนำมาเป็นหลักในการจัดทำโครงการ และพยายามสอดคล้องกับค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้มากที่สุด โครงการที่โรงเรียนได้จัดทำขึ้น เช่น โครงการเสริมสร้างมรรยาทไทยแก่นักเรียน โครงการนาที่สร้างเศรษฐกิจ โครงการพุทธมาฆะ โครงการค่ายจริยธรรม เป็นต้น สำหรับโครงการด้านโภชนาการ ที่มุ่งให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีคุณภาพถูกหลักโภชนาการอย่างทั่วถึงและเพียงพอ จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้จัดทำโครงการอาหารกลางวันเพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่สะอาดถูกหลักโภชนาการในราคาถูกลง และนักเรียนที่ขาดแคลนให้ได้รับประทานอาหารฟรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดมศิลป์ ศรีสมบูรณ์ (2522) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เห็นด้วยกับการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน เพราะจะทำให้ประโยชน์แก่นักเรียนเป็นอย่างมากทั้งในด้านช่วยเหลือสุขภาพของนักเรียนให้ดีขึ้น และช่วยประหยัดเงินของนักเรียน รวมทั้งนักเรียนที่ขาดแคลนมีโอกาสได้รับประทานอาหารกันอย่างทั่วถึง

สำหรับโครงการด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นอีกโครงการหนึ่งที่โรงเรียนได้จัดทำขึ้นเพื่อสนองตอบกับนโยบายการศึกษาเพราะเห็นว่าจะเป็นโครงการที่ช่วยในการปรับปรุงสภาพอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนให้สวยงามสะอาด มีบรรยากาศวิชาการ จากผลการวิจัยพบว่า โครงการสิ่งแวดล้อมที่จัดทำขึ้นส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นโครงการที่เสริมสร้างลักษณะนิสัย อีกทั้งโรงเรียนก็ประสบกับปัญหาในเรื่องพฤติกรรมทางสิ่งแวดล้อมของนักเรียน เช่น การทิ้งขยะไม่เป็นที่ การซุกซิดตามกำแพง หรือการทำลายสาธารณประโยชน์ของโรงเรียน เป็นต้น โรงเรียนได้พยายามจัดทำโครงการ และจัดกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมหลากหลายรูปแบบทั้งในและนอกโรงเรียน เช่น จัดสัปดาห์รักษาสิ่งแวดล้อม โครงการการรณรงค์รักษาความสะอาดร่วมกับชุมชน โครงการปลูกไม้ดอกและไม้ประดับ โครงการแยกขยะในโรงเรียน โครงการการประกวดห้องเรียนสะอาดบรรยากาศวิชาการ หรือเข้าร่วมประกวดในโครงการสวนสวยโรงเรียนงาม และการเข้าค่ายสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าโรงเรียนได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2538-2539 ซึ่งได้พยายามกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดโครงการให้มีความสอดคล้องและเป็น

ไปตามนโยบายของต้นสังกัดให้มากที่สุด ซึ่งโดยหลักการแล้วโรงเรียนในฐานะเป็นหน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานคร ย่อมต้องขานรับนโยบายของต้นสังกัดด้วยความสนใจที่จะนำมาดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่

1.3 การดำเนินงานของโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่จัดในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนดำเนินงานในรูปแบบกิจกรรมฝึกปฏิบัติจำนวนมากที่สุด ดังจะเห็นได้จาก โครงการด้านการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร และโครงการด้านการเสริมสร้างประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะลักษณะของโครงการที่จัดทำขึ้นดังกล่าว นั้น จะมีลักษณะของโครงการที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างลักษณะนิสัย โดยมุ่งให้เกิดการพัฒนาและการปรับปรุงพฤติกรรมของนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานครที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้น กิจกรรมฝึกปฏิบัติจึงเป็นกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้มากที่สุด เพราะจะเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และสามารถสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนตามปกติได้ รวมทั้งสามารถฝึกฝนให้เกิดทักษะและเจตคติที่ดีได้ในขณะเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภรณ์ หิรัญเกื้อ (2527) ที่พบว่า วิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมสร้างเสริมนิสัยในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติ เนื่องจากกิจกรรมฝึกปฏิบัติเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กนักเรียนได้ฝึกฝนหรือมีโอกาสฝึกปฏิบัติได้จริงตามสภาพความต้องการที่เหมาะสม และยังมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีแก่นักเรียน

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า โรงเรียนได้ดำเนินงานของโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในรูปแบบกิจกรรมการจัดการประกวด แข่งขัน ซึ่งปรากฏชัดในโครงการด้านวิชาการ ซึ่งเป็นโครงการที่สนับสนุนแนวทางการจัดการศึกษาของนโยบายการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ประกอบกับทางสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้วางโครงการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อสำรวจและตรวจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งทางโรงเรียนประถมศึกษาได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน จึงได้มีการจัดการประกวด แข่งขันทางวิชาการ รวมทั้งจัดทำแบบฝึกหัด และแบบทดสอบ ขึ้นทั้งภายในโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และระดับสำนักงานเขต เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความรู้ทางวิชาการตามต้นนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ มานพ รอดบุญธรรม (2537) ที่พบว่า การดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ส่งเสริมให้โรงเรียน

ประถมศึกษาในสังกัด ได้มีการวางแผนและจัดกิจกรรมด้านวิชาการที่เกี่ยวกับความรู้ในวิชา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยมุ่งส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมการประกวด แข่งขันทางวิชาการ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสังกัด และสอดคล้องกับ รายงานการจัดการศึกษา ของกรุงเทพมหานคร (2537) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนในกรุงเทพมหานครอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ และเพื่อให้เกิดการ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในทางที่ดีขึ้น จึงส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัดจัด กิจกรรมการประกวดการ แข่งขันด้านวิชาการ เพื่อช่วยกระตุ้นให้การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า โรงเรียนได้ดำเนินงานของโครงการเพื่อพัฒนา คุณภาพชีวิต ในรูปแบบกิจกรรมการบริการ ซึ่งเห็นได้ชัดในโครงการด้านโภชนาการ การให้ บริการด้านโภชนาการในโรงเรียนเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนของกรุงเทพมหานครได้รับ ประทานอาหารที่สะอาด ราคากฎ มีคุณค่าทางโภชนาการ รวมทั้งนักเรียนที่หากจนให้ได้ รับประทานฟรี ซึ่งอาหารที่โรงเรียนจัดทำและจำหน่ายเพื่อให้บริการแก่นักเรียน โรงเรียนมิได้ มุ่งหวังกำไร แต่คำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับนักเรียนเป็นประการสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ สุชาติ โสมประสูร (2529) ที่ได้กล่าวว่า การให้บริการทางด้านโภชนาการแก่นักเรียนใน โรงเรียนระดับประถมศึกษานั้น เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่ถูกส่วนมีคุณค่าทาง โภชนาการ ในราคากฎ อันจะมีส่วนช่วยให้นักเรียนมีสุขภาพดีและช่วยให้นักเรียนที่หากจนได้ มีอาหารรับประทาน ตลอดจนช่วยให้เกิดการเสริมสร้างนิสัยที่ดีให้แก่นักเรียนได้เจริญอกงาม ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมครบถ้วน

1.4 ด้านการติดตามและประเมินผลโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียน ประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การติดตามและประเมินผลโครงการจำนวนมากที่สุด ใช้วิธี ตรวจสอบผลงานการปฏิบัติ ซึ่งเป็นวิธีการติดตามและประเมินผลโครงการโดยการสังเกตการปฏิบัติ งาน ตรวจสอบงาน ตลอดจนการรับฟังความคิดเห็น เพื่อหาข้อเท็จจริง ปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเทพ อภิณหพานิชย์ (2532) ที่ พบว่า วิธีตรวจสอบผลงานการปฏิบัติ ถือเป็นกิจกรรมและเทคนิคอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียน ในการติดตามและประเมินผลโครงการ

2. ด้านการดำเนินงานของโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา ตามนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2538-2539

2.1 การเตรียมการก่อนดำเนินงานของการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษานั้น ด้านการเตรียมบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดประชุม สัมมนา คณะครูภายในโรงเรียน วิธีการดังกล่าวเป็นการปฏิบัติที่เหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นผู้ที่มอบหมายงานให้ครูภายในโรงเรียนได้นำไปปฏิบัติ และสอดคล้องกับที่กระทรวงศึกษาธิการ (2520) ได้เสนอแนะในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนไว้ว่า หัวหน้าสถานศึกษาจะเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน เพราะหัวหน้าสถานศึกษาย่อมมีความรู้ และความเข้าใจถึงแนวทางการดำเนินงานตามโครงการได้ดีกว่าผู้อื่นในโรงเรียน ซึ่งการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานให้บุคลากรในโรงเรียนได้ทราบนั้น จะเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกันก่อนดำเนินงาน อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานตามโครงการ ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนก็ต้องมีความเข้าใจนโยบาย วัตถุประสงค์ ขอบเขต และวิธีดำเนินงานตามโครงการอย่างดีจึงจะทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้จัดกิจกรรมตามโครงการ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ให้คณะครูภายในโรงเรียนร่วมกันสำรวจจัดหาและจัดทำสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ซึ่งเป็นวิธีการที่ดีและเหมาะสมเพราะจะทำให้โรงเรียนได้ทราบว่า มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ใดบ้างที่ต้องใช้และเป็นวิธีการที่จะทำให้บุคลากรได้ทำงานร่วมกัน และทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน สอดคล้องกับ กรรณก ชำนาญเชิษฐ์ (2531) ที่พบว่า วิธีการที่โรงเรียนใช้มากที่สุดในการจัดหา วัสดุ อุปกรณ์เพื่อใช้จัดกิจกรรมของโรงเรียน คือ การแนะนำให้ครู อาจารย์ สำรวจสภาพและความต้องการใช้วัสดุ อุปกรณ์ วิธีการดังกล่าว เป็นวิธีการที่จะช่วยให้ได้สื่อการเรียนการสอนที่ตรงกับความต้องการของโรงเรียนและครูผู้สอน สำหรับด้านการเตรียมสถานที่เพื่อใช้จัดกิจกรรมตามโครงการ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการปรับปรุงบริเวณสถานที่ของโรงเรียนเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม ซึ่งเป็นวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมเพราะนอกจากจะช่วยให้โรงเรียนได้จัดกิจกรรมการดำเนินงานตามโครงการแล้ว ยังมีส่วนในการเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีที่จะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างคล่องแคล่ว เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ดังที่ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2524) ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมภายในโรงเรียนประถมศึกษาจำเป็นต้องปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เหมาะสม และสะดวกต่อการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมของนักเรียน ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียน

ได้เกิดการเรียนรู้อย่างดีที่สุด แต่เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาที่มีพื้นที่คับแคบและไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม ดังนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่จึงได้มีการติดต่อขอใช้สถานที่ของวัดในการกิจกรรมของโรงเรียน เช่น ใช้สถานที่ของวัดจัดกิจกรรมกลางแจ้ง เป็นต้น ซึ่งในเรื่องนี้ จิตรศักดิ์ สักคันธ์ลิขัฐ (2528) กล่าวไว้ว่า วัดได้สนับสนุนในด้านครุภัณฑ์และด้านอาคารสถานที่เพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษามาเป็นเวลายาวนานแล้ว เช่น บริจาคที่ดินให้สร้างโรงเรียนให้ที่มัสยัดของวัดในการจัดกิจกรรมของนักเรียนโดยเฉพาะด้านกีฬา ซึ่งในปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาในวัดก็ยังคงได้รับการสนับสนุนทางการศึกษาในด้านนี้ด้วยดีตลอดมา

2.2 การดำเนินงานของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีแนวทางในการจัดกิจกรรมตามโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยยึดนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2536-2539 และให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมด้านการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การดำเนินงานของโรงเรียนส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาและเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่ทางสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร กำหนดไว้ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นในด้านแนวทางปฏิบัติของการจัดโครงการ นอกจากนี้เกณฑ์ในการเลือกกิจกรรมตามโครงการ โรงเรียนส่วนใหญ่พิจารณาจากกิจกรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศรา สร้อยจิต (2535) ที่ได้กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องพิจารณาจากกิจกรรมในลักษณะกิจกรรมที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของโรงเรียน และการจัดกิจกรรมจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้และเกิดทักษะที่จะนำไปปฏิบัติ เพื่อช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยแท้จริง ด้านการประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานตามโครงการ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ ใช้วิธีการประชาสัมพันธ์ผ่านนักเรียนไปยังผู้ปกครอง การดำเนินงานดังกล่าวเป็นวิธีการที่เหมาะสม สะดวกและทั่วถึงพอสมควร ทั้งนี้เพราะจำนวนนักเรียนที่เข้ามาในแต่ละโรงเรียนมีจำนวนมาก ซึ่งนักเรียนจะเป็นสื่อสำคัญในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารของทางโรงเรียน นับว่าเป็นวิธีการประชาสัมพันธ์ที่ดีทางหนึ่ง เพราะเป็นการสื่อสารทางตรงที่จะสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะทำให้ชุมชนให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ และสนับสนุนในการดำเนินงานของโรงเรียนด้วยดี ส่วนการขยายกิจกรรมสู่ชุมชน โดยการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์นั้น เป็นการขยายกิจกรรมสู่ชุมชนโดยตรง และถือเป็นสื่อสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ มาลี วิษณุกุล (2523) ได้กล่าวว่า หน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนนอกจากการวางแผนปฏิบัติงานภายในโรงเรียนแล้วจะ

ต้องพยายามทุกวิถีทางที่จะขยายการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนสู่ชุมชน โดยเฉพาะกิจกรรมในวันสำคัญ รวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญของท้องถิ่นในโอกาสต่าง ๆ ด้วยการเชิญชวนบุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน หรือโรงเรียนเข้าไปร่วมกิจกรรมกับชุมชน และนอกจากนี้การขยายกิจกรรมการดำเนินงานของโรงเรียนสู่ชุมชนนั้น ควรตระหนักถึงความสำคัญในการให้การศึกษาแก่ประชาชนควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งในนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2536-2539 ได้ให้การส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องอย่างมาก และโดยหลักการของการจัดการศึกษา ตามที่คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) ได้ระบุไว้ว่า การให้การศึกษาอย่างต่อเนื่องแก่ประชาชนนั้น จะเป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ ข่าวสาร เพื่อให้บุคคลโดยส่วนรวมได้เกิดพัฒนาการทางสติปัญญาทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ของประชาชนได้ ดังที่ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2527) ได้กล่าวว่า การที่ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของประชาชน เพราะการศึกษาจะช่วยส่งเสริมให้บุคคลเกิดความเจริญงอกงามได้อย่างสมบูรณ์ในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางกายภาพ นฤทธิปัญญา และจริยธรรม โดยสามารถนำกำลังกาย ความรู้ ความเข้าใจ ที่มีอยู่มาสู่การปฏิบัติเพื่อช่วยพัฒนาความเป็นอยู่ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคมโดยส่วนรวมได้

2.3 การประเมินผลโครงการ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกตการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2529) ที่ได้กล่าวว่า การสังเกตเป็นกิจกรรมของการประเมินผลอย่างหนึ่ง ที่นับว่าเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้เกิดความรู้ความเข้าใจในทิศทางที่เหมาะสมเพื่อการเสนอแนะเกี่ยวกับงานที่ได้ปฏิบัตินั้น และนอกจากนี้คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) ได้ระบุไว้ว่า กิจกรรมการสังเกตเป็นกิจกรรมที่ทำให้ได้รับข้อมูลและปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี และสามารถชี้แนะแนวทางได้อย่างถูกต้องรวมทั้งเป็นการช่วยให้เกิดการพัฒนาการทำงานอยู่ตลอดเวลา สำหรับด้านการรายงานผลการดำเนินงาน โรงเรียนส่วนใหญ่ ใช้วิธีการให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการจัดทำรายงานตามแบบรายงานผลที่โรงเรียนกำหนดขึ้น ทั้งนี้เพราะในการจัดทำเอกสารดังกล่าว จะเป็นการเผยแพร่ผลการปฏิบัติ ปัญหาและอุปสรรค ให้ผู้ที่รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบโดยทั่วกัน ดังที่ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2531) ได้กล่าวว่า การประเมินผลโครงการนั้น จะทำให้ทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรค เพื่อหาทางแก้ไขและวิธีผลที่ได้จากการประเมินเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

3. ปัญหาการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในโรงเรียนประถมศึกษา ตามนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2536-2539

3.1 ปัญหาด้านบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้และทักษะไม่เพียงพอ ถึงแม้จะมีการเข้าร่วมการอบรม ประชุมสัมมนาเกี่ยวกับโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามที่หน่วยงานต้นสังกัดได้จัดขึ้นนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการอบรมที่เน้นให้เห็นความสำคัญของโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในเรื่องของนโยบาย และวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานโครงการ แต่ไม่ได้เจาะลึกลงไปให้เห็นถึงขั้นตอนของการนำไปใช้ปฏิบัติในการดำเนินงานสำหรับโรงเรียนอย่างแท้จริง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาสำคัญที่ควรจะได้รับ การแก้ไขเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากความรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามโครงการ จะส่งผลให้การดำเนินงานตามโครงการของโรงเรียนเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่ได้กำหนดไว้ในนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ดังที่ พิศรา สร้อยจิต (2535) ได้เสนอแนะแนวทางการแก้ไขไว้ว่า โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ด้วยการจัดหาเอกสารให้ศึกษา จัดการประชุมชี้แจง จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้แก่บุคลากรที่เป็นผู้ปฏิบัติงานของโรงเรียนได้นำไปดำเนินงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

3.2 ปัญหาด้านงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานการจัดกิจกรรมตามโครงการของโรงเรียนมีไม่เพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากงบประมาณที่โรงเรียนได้รับเป็นเงินงบประมาณที่ได้จากสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งในแต่ละปีได้รับการจัดสรรงบประมาณมาค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับภารกิจที่ต้องดำเนินการ ประกอบกับงบประมาณของทางโรงเรียนส่วนใหญ่จะใช้จ่ายในทางจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์สำนักงาน ที่ใช้ในโรงเรียน เช่น กระดาษโรเนียว กระดาษสี เครื่องเขียน เป็นต้น เป็นผลให้ผู้บริหารโรงเรียนไม่สามารถจัดสรรงบประมาณมาใช้ในการดำเนินงานได้เท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี อิมอารมย์ (2526) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีข้อจำกัดทางด้านการเงิน เนื่องจากงบประมาณจัดซื้อสื่อในการจัดการเรียนการสอน หรือการจัดกิจกรรมของทางโรงเรียนจะรวมอยู่ในงบประมาณประจำปีหมวดวัสดุทั่วไป จึงทำให้เกิดปัญหาในการจัดซื้อสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินงานตามโครงการ เพราะผู้บริหารโรงเรียนมักจะนำเงินไปจัดซื้อวัสดุสำนักงานเสียส่วนใหญ่ จึงทำให้มีข้อจำกัดทางด้านการเงิน

3.3 ปัญหาด้านอาคารสถานที่ ผลการวิจัยพบว่า อาคารสถานที่และพื้นที่ภายในโรงเรียนมีจำกัดไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรมตามโครงการ ทั้งนี้ที่ตั้งของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนมากจะตั้งอยู่ในวัด และอาศัยพื้นที่ส่วนหนึ่งของวัดเป็นบริเวณ

โรงเรียน ดังนั้น จึงทำให้พื้นที่บริเวณโรงเรียนมีน้อย โรงเรียนจึงขาดแคลนสถานที่ในการประกอบกิจกรรม ปัญหานี้ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้เพียงพอ ซึ่งถ้าหากโรงเรียนได้มีการประสานงานขอความช่วยเหลือในการขอใช้อาคารสถานที่กับหน่วยงานอื่น ๆ ได้ก็อาจจะช่วยแก้ปัญหาด้านสถานที่ ดังกล่าวได้

3.4 ปัญหาด้านการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ชาคบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำเครื่องมือประเมินผล สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ควรจะมีการจัดอบรม หรือจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลโครงการ หรือจัดโครงการนิเทศงานภายในโรงเรียนขึ้น เพื่อให้ความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการแก่ บุคลากรในโรงเรียน เพราะโดยหลักการแล้วการจัดทำโครงการจะต้องมีการติดตามและประเมินผลโครงการ ดังที่ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2536) ได้กล่าวว่า การติดตามและประเมินผลโครงการเป็นกระบวนการสำคัญกระบวนการหนึ่งในการจัดทำโครงการ และการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะการประเมินผลโครงการจะทำให้ทราบข้อดีและข้อเสียที่เกิดการดำเนินงานเพื่อนำมาปรับปรุงและแก้ไข ประชุม รอดประเสริฐ (2537) ได้เสนอแนะว่า การประเมินผลโครงการช่วยในการตัดสินใจในการบริหารโครงการ กล่าวคือ การประเมินผลโครงการจะทำให้ผู้บริหารทราบถึงอุปสรรค และความเป็นไปได้ของโครงการ รวมทั้งแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานโครงการ โดยข้อมูลดังกล่าวจะช่วยทำให้ผู้บริหารตัดสินใจว่าจะดำเนินโครงการนั้นต่อไป หรือจะยุติโครงการนั้นเสีย นอกจากนั้นผลของการประเมินโครงการอาจเป็นข้อมูลที่สำคัญ ในการวางแผนหรือการกำหนดนโยบายของผู้บริหารต่อไป

4. การสังเกตกิจกรรมที่โรงเรียนจัดตามลักษณะการดำเนินงานของโครงการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2536-2539

4.1 การสังเกตการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด โรงอาหาร และห้องสุขาของโรงเรียนส่วนใหญ่มีสภาพที่สะอาด และเป็นระเบียบ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาได้พยายามจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ช่วยส่งเสริมและตระหนักถึงคุณค่าของการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปี 2536-2539 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความสะอาด โรงเรียนได้ส่งเสริมให้มีการจัดห้องเรียนในลักษณะของห้องเรียนสวยสะอาด

มีบรรยากาศทางวิชาการ รวมทั้งอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องสมุด และห้องสุขา ยังมีการติดป้ายนิเทศเกี่ยวกับการรณรงค์รักษาความสะอาด

4.2 การสังเกตการจัดโครงการสาธารณสุขุมูลฐาน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ ได้เป็นไปตามลักษณะการดำเนินงานของโครงการ ตามที่สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2536) ได้กำหนดไว้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านโภชนาการ ด้านงานรักษาพยาบาลและการควบคุมโรคติดต่อ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านงานทันตสาธารณสุข ด้านงานส่งเสริมสุขภาพจิต ให้เป็นแนวทางปฏิบัติกับโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านงานรักษาพยาบาลและการควบคุมโรคติดต่อ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ส่งเสริมด้วยวิธีการต่าง ๆ ให้นักเรียนได้เกิดความรู้และความเข้าใจถึงสาเหตุและการป้องกันโรคติดต่อต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในชุมชน รวมทั้งโรงเรียนยังได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมโครงการอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามที่สำนักงานมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร (2533) เป็นผู้ดำเนินการรับผิดชอบในการจัดทำโครงการนั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการดูแลสุขภาพ และสามารถนำไปปฏิบัติจนเป็นนิสัย สามารถสอนและชักชวนเพื่อนรวมทั้งผู้ที่ใกล้ชิดให้ปฏิบัติตามได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรุณา รุจนเวช (2537) ที่พบว่า โรงเรียนได้สนับสนุนนักเรียนเข้าร่วมโครงการอาสาสมัครสาธารณสุขมูลฐานเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะเกี่ยวกับงานรักษาพยาบาลในด้านต่าง ๆ เช่น การวัดสายตา การปฐมพยาบาล เป็นต้น

4.3 การสังเกตการจัดโครงการอนุรักษ์ส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการด้านต่าง ๆ เป็นไปตามลักษณะการดำเนินงานโครงการ ตามที่สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2536) ได้กำหนดไว้ ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมและการจัดป้ายนิเทศในวันสำคัญที่เกี่ยวกับชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ด้านการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมไทย และด้านการจัดนิทรรศการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมในวันพ่อ และวันแม่แห่งชาติ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมในรูปแบบการจัดป้ายนิเทศ การจัดประกวดคำขวัญ บทกลอนเกี่ยวกับพระคุณพ่อและพระคุณแม่ รวมทั้งมีการคัดเลือกพ่อแม่ตัวอย่างและเชิญผู้ปกครองให้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวกับทางโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การจัดกิจกรรมตามโครงการนั้น นอกจากจะจัดให้เป็นไปตามนโยบายการศึกษาของต้นสังกัดแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนกับบุคคลในชุมชนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากโรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาหลักในชุมชน และเป็น

หน่วยงานของรัฐที่เป็นของชุมชนและอยู่ใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด ซึ่งเราจะพบเห็นโรงเรียนอยู่ทุกหนทุกแห่งที่มีชุมชน โรงเรียนเป็นสถานที่ให้การศึกษาแก่นักเรียนซึ่งมาจากชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ นักเรียนจะนำสิ่งที่เรียนรู้จากโรงเรียนไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ดังนั้น โรงเรียนจึงมีบทบาทและมีหน้าที่ที่สำคัญในการจัดศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาชุมชนว่า โรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานของรัฐเพียงหน่วยงานเดียวที่กระจายอยู่ในชุมชนมากที่สุด และเป็นศูนย์กลางของประชาชนในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ ดังนั้น โรงเรียนจึงมีบทบาทหน้าที่ในการให้ความรู้แก่ประชาชนทั้งในด้านวิชาการ และด้านอาชีพ ตลอดจนเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและประเพณี พร้อมทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปและวัฒนธรรม โดยการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดป้ายนิเทศ การให้บริการเอกสารต่าง ๆ ที่เป็นสื่อในการเผยแพร่ความรู้แก่ชุมชน รวมทั้งจะต้องจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ร่วมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการส่งเสริมให้โรงเรียนประถมศึกษาจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ควรจัดการฝึกอบรมบุคลากร หรือจัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ครูประถมศึกษาในสังกัดให้ได้รับความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อนำมาใช้ในเชิงปฏิบัติ หรือการดำเนินงานในการจัดโครงการต่าง ๆ ชั้นภายในโรงเรียนประถมศึกษา เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาในแต่ละโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมและความพร้อมที่แตกต่างกัน ดังนั้น จึงควรให้แต่ละโรงเรียนได้มีโอกาสเสนอโครงการไปยังสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. โรงเรียนควรตระหนักถึงความสำคัญในด้านการติดตามและประเมินผลโครงการ เพราะโดยหลักการทั่วไปของการจัดโครงการ จำเป็นจะต้องมีการติดตามและประเมินผลเพื่อให้ได้ทราบข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่เกิดจากการดำเนินงาน ทั้งนี้ผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นข้อมูลที่สำคัญต่อหน่วยงานในการที่จะดำเนินงานโครงการต่อไป หรือควรปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานโครงการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อหน่วยงาน

3. โรงเรียนและหน่วยงานที่รับผิดชอบควรให้ความสำคัญในการให้บริการทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้การศึกษอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตเพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้ และได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน ซึ่งนอกจากการส่งเสริมในด้านคุณธรรม จริยธรรม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้แก่เด็กเรือนดังกล่าวแล้วยังจะต้องให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างประชาธิปไตยให้แก่เด็กเรือนในระดับประถมศึกษาด้วย โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการและวิธีการดำรงชีวิตในสังคมประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งจะ เป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์และปลูกฝังวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้แก่เด็กเรือนในระดับประถมศึกษา อันเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรทำการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน และผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดบริการและการจัดโครงการต่าง ๆ ขึ้นภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร
2. ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมกับนักเรียนในระดับประถมศึกษา
3. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษา และการให้บริการโครงการต่าง ๆ สำหรับเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาลักษณะการดำเนินงาน และการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย